

➤➤➤ Do Nártounů filipínských se zamilovala na první pohled. Také díky nim má dnes čtyři domovy. Dva v Čechách a dva v Asii.

Život jí změnil NÁRTOUNI

PŘIPRAVILA:
IVANA MATYÁŠOVÁ

Nártouny má taky ráda na tričku

Na zvířata byla Milada zatížená snad odjakživa. Ze všeho nejvíc jí vždycky přitahovali primáti. Už při přípravě diplomové práce na přírodovědecké fakultě neváhala vypravit se za hulmany posvátnými až do Indie. „A právě tady mi došlo, že přesně tohle je cesta, kterou chci v budoucnosti jít,“ říká s přesvědčením. „Jinak řečeno zkoumat zvířata v jejich vlastním prostředí.“ Za opicemi z čeledi kočkodanovitých se do Indie vrací dodnes a postupně k nim přibírala ještě další oblíbence. Dnes už za svými „srdcovými“ zvířaty jezdí dokonce občas i s manželem.

OSUDOVÉ SETKÁNÍ

Před čtyřmi roky ji kolega, který se věnuje ptačí komunikaci, pozval na výzkumnou výpravu na Filipíny. Dlouho neváhala už proto, že tahle země, která se rozkládá na několika ostrovech, je pro biologa nesmírně zajímavá. Každý z ostrovů má trochu jinou faunu a floru. Během dvouměsíční výpravy navštívili na pár dní také ostrov Bohol, kde žijí v rezervaci nártouni filipínské, malí primáti s velikými očima. „Byla to láska na první pohled,“ vzpomíná s úsměvem Milada, kterou jejich vzhled už na první pohled okouzli. Brzy ovšem zjistila, že tato zvířata, jejichž dlouhodobý chov se zatím nepodařil žádné ze světových zoo, leckdy právě na svoji roztomilost doplácí. Rozhodla se proto jejich

život nejen důkladněji prozkoumat, ale pokud možno i zlepšit.

NOČNÍ VÝPRAVY

Trvalo dva roky od první návštěvy než se jí podařilo shromáždit dostatek finančních prostředků z grantů a od sponzorů, aby se mohla na Filipíny vypravit znovu. Proniknout do rodinného života nártounů bylo však mnohem obtížnější než si původně představovala. „Už proto, že jsou to noční zvířata, která žijí poměrně samotářsky v hustém, a leckdy i nepro-

stupném lese,“ vysvětluje. Jen vypátrat potmě tyto drobné živočichy byl mnohdy velký problém. A což teprve, když se odchyceným zvířatům snažila na krk zavěsit vysílačku, která jí měla usnadnit sledování. V tu chvíli se

3x ze života MILADY ŘEHÁKOVÉ

■ Pracuje na částečný úvazek jako terénní zooložka v Zoo Děčín, která je také partnerem projektu Tarsius (www.tarsiusproject.org). Vede zde zároveň i světovou plemennou knihu ohrožených koček rybářských.

■ O projektu Tarsius pravidelně přednáší. Na akcích také prodává propagační předměty s nártouny, výtěžek jde na podporu projektu.

■ S manželem si na Filipínách udělali potápěčský kurz. Oba rádi objevují podmořský svět s korálovými útesy i spoustou ryb. A jako svatební dar dostali od kamarádky plstěného nártouna.

Zvířátko váží jen 110–140 g

Nártouni jsou symbolem Filipín

roztomilý malý primát snadno proměnil v rozezlou příšerku, která také umí pořádně kousnout. Milada proto často ocenila pomoc zkušeného kolegy RNDr. Lubomíra Peškeho, který ji na nočních výpravách nejednou doprovázel, stejně tak jako místních lovců a kolegů ze zdejší stanice na ochranu motýlů.

ZA KRÁSU SE PLATÍ

Poznatky z výzkumu nártounů nebyly ovšem vždy jen veselé. „Na ostrově sice existuje nadace na jejich ochranu, ale zároveň tu bují černý trh s těmito zvířaty,“ popisuje reálný stav věcí Milada. Mnozí turisté, kteří zavítají na Filipíny, totiž touží toto okouzující zvířátko nejen vidět, ale také si ho pohladit nebo se s ním vyfotit. Není divu, nártoun přímo svádí k „pomuchlání“. V turistických destinacích proto chovají pro pobavení hostů nártouny odchycené místními pytláky, kteří si jejich prodejem přivydělávají. Jenže zvířata, nesmírně citlivá na stres a zvyklá na noční život i lesní samotu, v takových zajateckých podmínkách obvykle přežívají pouze pár týdnů. Živoři většinou v malých, nevyhovujících klíčkách. Vedle nich leckdy naplno vyhrává hlučná hudba z reproduktorů.

POMOCNICE I NEVÍTANÝ VETŘELEC

A jak českou zooložku přijali Filipínci? „S lidmi z nadace na ochranu nártounů byla celkem snadná domluva, horší bylo ale jednání s lidmi z turistických klecových stanic,“ říká Milada. „Zpočátku jsem se jim snažila radit, jak by mohli životní podmínky těchto zvířat alespoň trochu zlepšit, ale brzy bylo jasné, že z nás kamarádi nikdy nebudou.“ Nejednou při podobných rozhovorech slyšela argumenty, že si místní lidé lovem nártounů obstarávají živobytí pro sebe i rodinu, která by bez tohoto výtěžku trpěla nouzí. Jednou jí takto argumentoval dokonce i místní hodnostář, který bydlel v honosném domě a měl několik aut. Do turistických stanic tedy jezdit přestala, ale výzkum rozhodně nemínila přerušit.

MÁLOKDO BY MĚNIL

První fázi projektu má už dnes Milada za sebou. Svoje výzkumné poznatky loni předala představitelům ochrany přírody na Filipínách a podařilo se jí i prosadit některé zásady, které by mohly zlepšit život zdejších nártounů. Další data z terénu momentálně zpracovává doma a snaží se sehnat peníze na

další, prosincovou, výpravu. „Občas mi známí říkají, jak se mám skvěle, že si mohu takhle jezdit po světě,“ povzddechne si Milada. „Ale když jim začnu vyprávět o té spoustě dřiny, o více než skromném živobytí v cizině a starostech s financemi, obvykle závidět přestanou.“ Zmíněný styl „cestování“ by s ní změnil jen málokdo.

TĚŽKÁ VOLBA

V době, kdy začínala rozjíždět projekt Tarsius na záchranu nártouna filipínského, se Milada seznámila i se svým nynějším manželem. Přestože je profesí programátor, i on propadl kouzlu těchto zvířat. Své ženě nyní pomáhá nejen se zpracováním dat, ale třeba i s přípravou vzdělávacího programu pro filipínské středoškoly. Několikrát se s ní vydal i na noční výpravu za nártouny a také se musel smířit s tím, že na dlouhé měsíce si se svou ženou bude „povídat“ jen prostřednictvím skypu nebo e-mailů. Nijak neprotestuje ani proti tomu, že je doma nejen v Praze, ale i v Děčíně, kde se narodila, a také v Indii i na Filipínách. „Když se mají dva rádi, dá se překonat lečjaká překážka,“ soudí Milada. „Zejména, když jim na něčem opravdu hodně záleží.“ A s úsměvem dodává, že ji její muž zatím nikdy nepostavil před volbu: „Manžel, nebo nártoun?“ ■

Na ostrově Bohol

Foto archiv projektu Tarsius